

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات
بهداشتی و درمانی قزوین

معاونت درمان

تاریخ: ۱۴۰۳/۰۲/۰۹

شماره: ۲۸/۳۶/۱۹۸۷۳۳

پیوست: دارد

۱۱:۴۲

رییس محترم مرکز آموزشی درمانی بوعلی سینا، ولایت، کوثر، رجایی، ۲۲ بهمن

سرپرست محترم مرکز آموزشی درمانی قدس

رییس محترم بیمارستان رحیمیان، شهدا

سرپرست محترم بیمارستان شفا، امیرالمومنین (ع)

رییس محترم بیمارستان تامین اجتماعی رازی، تاکستان

رییس محترم بیمارستان خصوصی دهخدا، پاستور، مهرگان، ولیعصر آبیگ

رییس محترم سازمان نظام پزشکی قزوین، البرز، تاکستان، آبیگ، بوئین زهرا

با سلام و احترام

به پیوست نامه شماره ۴۰۰/۱۶۷۲/د تاریخ ۱۴۰۳/۰۲/۰۳ معاون محترم درمان وزارت متبوع در خصوص ابلاغ شناسنامه و استاندارد خدمت پانچ بیوپسی پوست، منفرد یا متعدد، جهت استحضار ارسال می‌گردد. ضمناً دستیابی به راهنمای مذکور از طریق پورتال معاونت درمان به آدرس ذیل امکان پذیر می‌باشد.

استانداردهای متفرقه / استانداردها و راهنماهای بالینی / دسترسی سریع / vct.qums.ac.i

دکتر عبدالله کشاورز
معاون درمان دانشگاه

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت درمان

بسمه تعالی

شماره ۱۶۷۲/۴۰۰ د

تاریخ ۱۴۰۳/۰۲/۰۳

پوست دارد

روسای محترم کلیه دانشگاهها / دانشکده های علوم پزشکی کشور

جناب آقای دکتر میرهاشم موسوی

مدیرعامل محترم سازمان تامین اجتماعی

جناب آقای دکتر محمد مهدی ناصحی

مدیرعامل محترم سازمان بیمه سلامت

جناب آقای دکتر محمد رئیس زاده

رئیس کل محترم سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران

جناب آقای دکتر عباس مسجدی آرانی

رئیس محترم سازمان پزشکی قانونی کشور

جناب آقای دکتر حمیدرضا امیر احمدی

مدیرعامل محترم سازمان خدمات درمانی نیروهای مسلح

جناب آقای دکتر سیدحیدر محمدی

معاون محترم وزیر و رئیس سازمان غذا و دارو

موضوع: ابلاغ شناسنامه و استاندارد خدمت پانچ بیوپسی پوست؛ منفرد یا متعدد

با سلام و احترام؛

همانگونه که مطلع می‌باشید یکی از راهکارهایی که برای پیشگیری از افزایش هزینه‌های درمان و تحمیل بار اقتصادی سنگین به نظام سلامت و جامعه در کشورهای مختلف مورد توجه است تدوین و نشر راهنماهای بالینی مبتنی بر شواهد است که به عنوان یکی از محورهای برنامه جامع عدالت، تعالی و بهره‌وری در آموزش علوم پزشکی نیز مورد توجه می‌باشد. در همین راستا معاونت درمان تدوین محصولات دانشی را (راهنمای بالینی، استاندارد، پروتکل و ...) با اولویت خدمات پر تواتر، دارای پوشش بیمه‌ای، هزینه (خدمات، تجهیزات) با حضور جمعی از اساتید حوزه‌های مختلف، در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تشکیل و سیاستگذاری و برنامه ریزی این امر را عهده‌دار شده است. لذا در راستای پویا سازی ارائه خدمات پزشکی و اجرایی نمودن بر مبنای بند ۵ و ۸-۱ سیاستهای کلی سلامت و ماده ۷۴ قانون برنامه ششم توسعه کشور، مبنی بر اجازه تجویز خدمات و انجام خرید راهبردی

سازمان های بیمه گر بر اساس دستورالعمل ها و راهنماهای بالینی توسط وزارت بهداشت، «شناسنامه و استاندارد خدمت پانچ بیوپسی پوست؛ منفرد یا متعدد» به تصویب رسیده و از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا است.

بدیهی است ضمن تاکید بر ارائه خدمت در چارچوب استانداردهای مورد تائید وزارت متبوع، اعلام می گردد دانشگاه/ دانشکده، انجمن ها و سازمان نظام پزشکی میبایست از این محصولات در آموزش های بازآموزی استفاده و سازمان های بیمه گر نیز بر اساس محصولات دانشی اقدام به خرید راهبردی نمایند. امید است با بهره مندی از تلاش جمعی و اطلاع رسانی در این زمینه، شاهد تحولی جدی در حوزه استقرار و بکارگیری راهنماها به منظور ارتقای کیفیت خدمات و کاهش هزینه های غیر ضروری باشیم.

لازم به ذکر است شناسنامه و استاندارد خدمت مذکور از طریق تارنمای معاونت درمان به آدرس

<http://medcare.behdasht.gov.ir> در دسترس می باشد.

دکتر سعید کریمی
معاون درمان

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت درمان

شناسنامه و استاندارد خدمت

پانچ پیوپیسی پوست؛ منفرد یا متعدد

بهار ۱۴۰۳

کمیته مشاوران جهت تنظیم و تدوین:

دکتر وحید ضیائی، فوق تخصص روماتولوژی کودکان و عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران و رییس انجمن روماتولوژی کودکان ایران

دکتر سهیلا ستوده، متخصص پوست، دانشگاه علوم پزشکی تهران

دکتر مریم نوری، فلوشیپ روماتولوژی کودکان دانشگاه علوم پزشکی تهران و عضو انجمن روماتولوژی کودکان ایران

دکتر شیما صالحی فوق تخصص روماتولوژی کودکان عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران

دکتر رضا شیاری دبیر بورد رشته فوق تخصصی روماتولوژی کودکان

دکتر ملکی دبیر بورد رشته تخصصی بیماری های پوست

دکتر جمشیدی دبیر بورد رشته فوق تخصصی روماتولوژی

دکتر سروش رییس انجمن علمی روماتولوژی ایران

دکتر نیکومرام رییس انجمن علمی جراحان پلاستیک و زیبایی ایران

دکتر اخوان رییس انجمن علمی سرطان های زنان ایران

دکتر رضائی دبیر انجمن علمی متخصصین عفونی و گرمسیری ایران

دکتر توکل فوق تخصص آلرژی و ایمونولوژی بالینی و عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی البرز

تحت نظر:

دکتر سعید کریمی عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و معاون محترم درمان

مشاور: دکتر ساناز بخشنده رییس گروه تدوین استاندارد و راهنمای بالینی معاونت درمان

تحت نظارت فنی:

گروه تدوین استاندارد و راهنماهای سلامت

دفتر ارزیابی فن آوری، تدوین استاندارد و تعرفه سلامت

مقدمه:

الف) عنوان دقیق خدمت مورد بررسی (فارسی و لاتین) به همراه کد ملی:

کد ملی: ۱۰۰۰۹۲

پانچ بیوپسی پوست؛ منفرد یا متعدد

Skin (Punch) Biopsy

ب) تعریف و تشریح خدمت مورد بررسی:

نمونه برداری از بافت پوست مشکوک به بیماری نوعی اقدام تشخیصی با استفاده از بررسی آسیب شناسی پوست (پاتولوژی) می باشد. از جمله مهم ترین عوامل موثر بر نتیجه این پروسیجر محل، عمق و وسعت نمونه برداری می باشد. روش های مختلف بیوپسی پوست وجود دارد که یکی از ساده ترین آنها با استفاده از روش پانچ می باشد. سایر روشها به صورت تراشیدن (shave)، اینسیژینال یا اکسیژنال (برداشتن بخشی یا کل ضایعه با استفاده از تیغ جراحی، قیچی و کورتاژ ضایعه) انجام می شود. در روش پانچ بیوپسی، پزشک معالج توسط پانچ نمونه کوچکی از بافت پوست را به منظور انجام بررسی های بافت شناسی برمی دارد. پانچ بیوپسی یک روش تشخیصی بافت شناسی است که در کنار سایر اقدامات تشخیصی به تشخیص نهائی بیماری با درگیری پوست کمک می نماید و تلاش می شود تا بافتی که از نظر بالینی معقول است به پاتولوژیست ارائه شود که از محلی با بالاترین احتمال بازده تشخیصی و کمترین تغییر شکل و عملکرد را برای بیمار به همراه داشته باشد. از آنجائی که پوست سطح وسیعی دارد و بسیار در دسترس می باشد نسبت به سایر نمونه برداری کم تهاجمی تر و با احتمال خطر بسیار کمتری برای بیمار همراه است. لذا جزو اقدامات تشخیصی مناسب و کم تهاجمی محسوب می شود.

ج) اقدامات یا پروسیجرهای ضروری جهت درمان بیماری:

• ارزیابی قبل از انجام پروسیجر:

گذاشتن اندیکاسیون نمونه برداری توسط پزشک معالج

انتخاب محل مناسب پوست جهت نمونه برداری

تعیین تعداد و نوع نمونه های لازم جهت ارزیابی میکروسکوپی (فقط نمونه جهت ارزیابی میکروسکوپ

ایمونوفلورسنت کافی است و یا ارزیابی توسط میکروسکوپ نوری نیز لازم است)

- **ارزیابی حین انجام پروسیجر:**

تعیین نقطه دقیق گذاشتن پانچ جهت برداشتن نمونه به گونه ای که در نمونه هم پوست سالم و هم پوست دارای مشکل گرفته شود

تعیین نقطه نمونه برداری از جنبه عدم وجود عفونت پوستی فعال در اطراف قسمت نمونه گیری (مگر آنکه هدف بررسی عفونت پوستی در بافت باشد)

مراقبت از بافت جدا شده که در حین جدا شدن دچار آسیب و له شدگی نشود

مراقبت از بافت به گونه ای که در محلول مناسب برای حفظ ساختار بافت (نرمال سالین یا فرمالین) قرار گیرد.

- **ارزیابی بعد از انجام پروسیجر:**

پانسمان مناسب محل بیوپسی

- **کنترل عوارض جانبی انجام پروسیجر:**

- خونریزی

- هماتوم

- عفونت

- حساسیت محل بیوپسی

- عارضه عصبی

- اسکار محل بیوپسی

د) تواتر ارائه خدمت (تعداد دفعات مورد نیاز / فواصل انجام)

این پروسیجر معمولاً یک نوبت انجام میشود و نیاز به تکرار ندارد. (البته ممکن است در مواردی نیاز باشد در یک

جلسه بیش از یک نمونه برداشته شود)

اندیکاسیونهای تکرار پروسیجر:

- ناکافی بودن نمونه اولیه

- تخریب و یا معدوم شدن نمونه اولیه

- نمونه برداری از موضع نامناسب

- بروز چهره و نمای جدیدی از ضایعات پوستی

ه) افراد صاحب صلاحیت جهت تجویز (Order) / خدمت مربوطه و استاندارد تجویز:

کلیه تخصص ها / فوق تخصص / فلوشیپ رشته های پزشکی بر اساس کوریکولوم آموزشی مربوطه

و) افراد صاحب صلاحیت جهت ارائه خدمت مربوطه:

کلیه تخصص ها / فوق تخصص / فلوشیپ رشته های پزشکی بر اساس کوریکولوم آموزشی مربوطه

ز) عنوان و سطح تخصص های مورد نیاز (استاندارد) برای سایر اعضای تیم ارائه کننده خدمت:

ردیف	عنوان تخصص	تعداد مورد نیاز به طور استاندارد به ازای ارائه هر خدمت	میزان تحصیلات مورد نیاز	سابقه کار و یا دوره آموزشی مصوب در صورت لزوم	نقش در فرایند ارائه خدمت
۱	طبق بند (و)	۲۰ بار	متخصص	گذراندن دوره تخصص	انجام دهنده

ح) استانداردهای فضای فیزیکی و مکان ارائه خدمت:

- اتاق انجام اعمال پروسیجرهای سرپائی

ط) تجهیزات پزشکی سرمایه ای به ازای هر خدمت:

ی) داروها، مواد و لوازم مصرفی پزشکی جهت ارائه هر خدمت:

میزان مصرف (تعداد یا نسبت)	اقدام مصرفی مورد نیاز	ردیف
یک عدد	پانچ یک بار مصرف سایز ۳ یا ۳,۵ یا ۴	۱
۲ سی سی	لیدوکائین موضعی یا تزریقی 0.5-2 %	۲
یک عدد	سرنگ دو سی سی	۳
یک عدد	تیغ بیستوری	۴
یک عدد	دستکش استریل	۵
سه عدد	گاز استریل	۶
یک عدد	چسب	۷
۵ سی سی	ظرف فرمالین	۸
-	محیط های اختصاصی دیگر حسب علت انجام بیوپسی	۹

ک) استانداردهای ثبت :

- این پروسیجر یک اقدام تشخیصی است و باید محل انجام و تعداد نمونه های برداشته شده در پرونده پزشکی ثبت شود.
- برای انجام پروسیجر باید رضایت از بیمار یا ولی وی اخذ گردد.
- درخواست بررسی های مورد نیاز از نمونه اخذ شده شامل آزمایشات میکروسکوپی و کشت و PCR بافتی نیز به صورت دقیق ذکر شود.

ل) اندیکاسیون های دقیق جهت تجویز خدمت:

بیوپسی برای تشخیص بیماری ها و ضایعات پوستی و گاهی بیماری های سیستمیک که تظاهرات پوستی یا بافت نرم دارند

اندیکاسیون دارد. در زمان اخذ نمونه باید موارد زیر ثبت شود:

شک تشخیصی اولیه

بررسی های لازم روی نمونه اخذ شده

اندیکاسیون انتخاب محل نمونه برداری عبارتند از:

- نمونه از جایی برداشته شود که ضایعه فعال وجود دارد.
- در صورت هدف بررسی میکروبی نمونه نیست ضایعه از جایی برداشته شود که عاری از عفونت باشد.
- نمونه از حاشیه ضایعه برداشته شود به گونه ای که نمونه شامل پوست سالم و پوست ضایعه دار باشد.

(م) شواهد علمی در خصوص کنتراندیکاسیون های دقیق خدمت:

کنتراندیکاسیونی برای انجام بیوپسی به صورت کلی وجود ندارد. ولی ملاحظات کلی که باید برای انجام بیوپسی در نظر گرفته شود

عبارتند از:

- آلرژی به داروهای بی حس کننده موضعی

- وجود بیماری های زمینه ای مانند دیابت، نقص ایمنی اولیه و ثانویه و مصرف داروهای ایمنونوساپرسیو

- پلاکت کمتر از ۲۰۰۰۰

- اختلال شدید PT, PTT

- مصرف داروهای ضد انعقاد یا سابقه خونریزی

همچنین برخی شرایط محل بیوپسی ممکن است در تفسیر نتیجه نهایی تاثیر بگذارد و باید حین انجام بیوپسی مدنظر قرار گیرند

که عبارتند از:

- وجود خالکوبی در موضع بیوپسی وجود دارد که ممکن است منجر به چالش شود
- در صورت شک به عفونت محل نمونه برداری در مواردی که هدف نمونه برداری بررسی علت عفونی نیست.

ن) مدت زمان ارائه هر واحد خدمت:

ردیف	عنوان تخصص	میزان تحصیلات	مدت زمان مشارکت در فرایند ارائه خدمت	نوع مشارکت در قبل، حین و بعد از ارائه خدمت
۱	پزشک انجام دهنده پروسیجر	طبق جدول بند (و)	نیم ساعت	تعیین محل، آماده سازی محل نمونه برداری، نمونه برداری، پانسمان محل نمونه برداری، کنترل بعد از نمونه برداری

س) مدت اقامت در بخش های مختلف بستری جهت ارائه هر بار خدمت مربوطه:

این پروسیجر یک اقدام سرپائی می باشد پس از انجام پروسیجر نیاز به اقامت و استراحت ندارد.

ع) موارد ضروری جهت آموزش به بیمار (موارد آموزشی که باید به بیمار-همراه- به صورت شفاهی، کتبی در قالب فرم آموزش به بیمار، پمفلت آموزشی، CD و ... آموزش داده شود تا روند درمان را تسریع نموده و از عوارش ناشی از درمان جلوگیری نماید):

- توضیح علت انجام پروسیجر
- توضیح نحوه انجام پروسیجر
- اخذ رضایت از بیمار یا ولی وی
- توضیح در مورد زمان برداشتن پانسمان و استحمام
- توضیح در مورد عوارض پروسیجر شامل خونریزی، هماتوم و عفونت احتمالی و زمان مراجعه به دلیل ایجاد عارضه

منابع:

- Michael L. Ramsey ML, Rostami S. Skin Biopsy. Available at: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK470457/> Access date: Dec 2023.
- Middelburg T. Biopsy of skin. Available at: <https://dermnetz.org/topics/skin-biopsy> Access date: Dec 2023.
- Alguire PC, Mathes BM. Skin biopsy techniques. Available at: <https://uptodatefree.ir/topic.htm?path=skin-biopsy-techniques> Access date: Dec 2023.
- Abhishek K, Khunger N. Complications of skin biopsy. J Cutan Aesthet Surg. 2015;8(4):239–41

